

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perusopetuslain, lukiolain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain ja kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 41 ja 45 §:n muuttamisesta)

Lausunto eduskunnan sivistyslautakunnalle

Suomen koulu - ja opiskeluterveyden yhdistys (SKOOPPI)

Suomen koulu - ja opiskeluterveyden yhdistys on valtakunnallinen noin 500 jäsenen yhdistys. Valtaosa yhdistyksen jäsenistä on lääkäreitä ja terveydenhoitajia. Yhdistykseen voi liittyä myös muita ammattilaisia, jotka ovat työssään tekemisissä koululaisten ja opiskelijoitten kanssa ja jotka ovat kiinnostuneita tästä aihepiiristä.

Suomella on kansainvälisesti hyvät oppimistulokset, mutta psykososiaalisesti huonosti voivia lapsia ja nuoria on kuitenkin paljon. Työrauha kouluissa alkaa olla ylellisyyttä, levottomuus on lisääntynyt, huonoa käytöstä esiintyy. Toisten huomioon ottaminen ei enää ole hyve. Viime vuosien väkivaltilanteet oppilaitoksissa herättävät huolta niin oppilaissa, vanhemmissa kuin koulun henkilökunnassa. Onpa peräänkuulutettu paitsi oppilashuoltoryhmiä myös opettajahuoltoryhmiä. Opettajien tehtävä on muuttunut haasteellisemmäksi.

On hienoa, että lainlaatijat ovat tarttuneet toimeen, uudistaneet ja päivittäneet perusopetuslakia, lukiolakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettua lakia.

Yhteisöllisyyden lisääminen lisää motivaatiota opiskeluun ja toimijana eli subjektina olemista yhteiskunnassa ehkäisten syrjäytymistä. Oppilas- ja opiskelijakuntien perustaminen oppilaitoksiin tukevat näitä tavoitteita.

Lasten ja nuorten mielipiteiden huomiointi ja heidän osallistumiseen kannustaminen mm. mielipiteitä kuunnellen ja kunnioittaen ajaa samaa asiaa.

Erikoissairaanhoidossa olevien oppivelvollisten opetuksesta lakiesitys antaa selkeät ohjeet. Sairaalahoitopäivien nykyisin vähentyessä on hyvä, että myös polikliinisessa hoidossa olevien koulunkäynti huomioidaan. Nivelvaiheet ovat tärkeitä oppilaan ja perheen sekä opettajan elämässä. Siirtyminen sairaalakouluun ja sieltä paluu vanhaan omaan kouluun sujuu suotuisammin, kun tukea tulee molemmilta tahoilta ("saattaen siirtyminen").

Myös toiseen kuntaan sijoitettujen lasten ja nuorten oikeus opetukseen huomioidaan lakiesityksessä. Toivottavasti yhteiskunnalla on resursseja valvoa näin todella tapahtuvan.

2/2

Koulun viihtyvyyden lisäämiseen vaikuttaa suuresti järjestys, säännöt, joita tulee noudattaa. Nykyajalle on tyypillistä, että rajojen asettaminen lapsille koetaan usein perheessä hankalaksi. Lapsi kuitenkin tarvitsee rajat kehittyäkseen sosiaalisesti yksilöksi. Rajat antavat turvallisuuden tunteen. Järjestys, järjestyssäännöt ja niiden noudattaminen on tärkeää. Uutena keinona puuttua rikkomuksiin otetaan kasvatuskeskustelu. Keskustelun aikana voidaan selvittää, mistä todella on kyse niin oppilaan kuin koulunkin kannalta. Mikäli havaitaan oppilashuollon tarvetta, oppilas ja perhe voidaan ohjata jatkoselvittelyyn. On merkityksellistä lapsen ja nuoren kannalta huomata, että hänestä välitetään.

Seuraava koulukurin seuraamus on jälki-istunto, joka voi kestää kaksi tuntia. Hyvä, että on muitakin tapoja suorittaa se kuin paikallaan hiljaa istuminen. Se voi olla ylivoimaista, jos kyseessä on esimerkiksi ADHD-lapsi tai –nuori.

Varoituksen voi antaa rehtori; erottamispäätökseen tarvitaan jo useampi henkilö, koulun johtokunta. Koululääkärille on joskus tullut pyyntöjä häiriköivän oppilaan kirjoittamisesta sairauslomalle. Se on lääkärille ongelmallista, jos ei selkeästi sairaudesta ole kyse. On hyvä, että asia voidaan hoitaa kurinpidollisista tai kouluympäristön turvallisuus lähtökohdista.

Uutena asiana lakiesityksessä tulee rehtorin ja opettajan oikeus tarkistaa oppilaan tavarat, jos epäily herää vaarallisten esineitten tai kiellettyjen aineiden hallussapidosta. Tässä asiassa on esityksessä runsas ohjeistus. Tämä on varmasti selkeä jatkokoulutuksen paikka opettajille ja koulun oppilashuoltohenkilöstölle yli- ja alilyöntien välttämiseksi. Nöyryytyksen tunne voi vaikuttaa läpi elämän.

Helsingissä, 5.11.2013

SKOOPIN hallituksen puolesta

Marjut Jalonen
lastentautien erikoislääkäri
yhdistyksen hallituksen jäsen

